

maakt ruimte voor onderwijs

MODULEHANDLEIDING WOORDKENNIS NT2-3

Inleiding	2
Doelgroep	2
Rubriekenoverzicht	3
De rubrieken toegelicht	6
Rubriek A: Dokter	6
Rubriek B: School	6
Rubriek C: Werk	6
Rubriek D: Winkelen	6
Rubriek E: Eten en drinken	6
Rubriek F: gevoel en oordeel	6
Rubriek G: Weer en waarneming	6
Rubriek H: Wiskunde en logica	7
Rubriek I: Taalhandeling	7
Achtergrondinformatie	8
Achtergrond van Woordkennis NT2	8
Corpus	8
Semantiseren, consolideren, controleren	8

Inleiding

Numo is een online leermiddel waarmee leerlingen de basisvaardigheden van Nederlands, rekenen/wiskunde, Engels en Duits adaptief kunnen oefenen tot ze het beoogde niveau hebben bereikt.

Adaptief betekent dat het programma zich automatisch aanpast aan het oefengedrag van leerlingen. Is een leerling goed in een vaardigheid, dan gaat hij er met sprongen doorheen. Bij onderdelen waarmee hij moeite heeft, staat het programma langer stil. De leerling krijgt dan extra oefeningen en meer feedback.

Numo kan teruggrijpen op oefenstof van groep 6 van de basisschool. Een leerling die uitblinkt in een vaardigheid, kan doorgaan met oefenen tot 3F- of zelfs 4F-niveau. Dat is de grote kracht van adaptieve software!

Doordat leerlingen met Numo de basisvaardigheden eigen maken, heb jij als docent meer tijd voor andere, leuke dingen, zoals individuele begeleiding, thema-opdrachten, interactieve werkvormen, oefenen met schrijfvaardigheid, projecten rondom rekenen, debatteren en literatuur.

Doelgroep

Woordkennis NT2 (3-5) is bedoeld voor anderstalige leerlingen in het voortgezet onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie. Woordkennis NT2-3 is bedoeld voor leerlingen die het Nederlands al redelijk beheersen. De woorden van Woordkennis NT2-3 zijn abstracter dan de woorden van lagere niveaus en maken soms deel uit van veelgebruikte idiomatische uitdrukkingen. De module is opgebouwd rond de volgende thema's: bij de dokter, op school, op het werk, winkelen, eten en drinken, gevoel en oordeel, weer en waarneming, wiskunde, logica en taalhandeling.

Rubriekenoverzicht

(*) betekent: geluid onmisbaar.

Rubriek	Oefening	Type opgaven
Sprongtoetsen	1. Rubriek A t/m D 2. Rubriek E t/m I 3. Rubriek A t/m I	Meerkeuze Meerkeuze Meerkeuze
A. Dokter	1 Organen (*)	Plaatje verklaren
	2 Wat is er aan de hand? (*)	Meerkeuze Grafisch
	3 Doktersvragen	Meerkeuze
	4 Bij het ziekenhuis	Plaats woord
	5 Klacht en lichaamsdeel	Koppelpuzzel
	5 Dezelfde plaatjes (*)	Memory
	7 Omschrijvingen	Koppels
	8 Medische woorden	Meerkeuze
B. School	1 Op school (*)	Plaatje verklaren
	2 Lerarentaal	Meerkeuze
	3 Welk werkwoord hoort erbij	Koppelpuzzel
	4 Wimpie	Plaats woord
	5 Dezelfde plaatjes (*)	Memory
	6 Omschrijvingen	Koppels
	7 Schoolwoorden	Meerkeuze
C. Werk	1 Beroepen (*)	Plaatje verklaren
	2 Wie doet wat	Koppelpuzzel
	3 Werken in de techniek	Plaats woord
	4 Werken in de zorg	Plaats woord
	5 Combinaties maken	Koppelpuzzel
	6 Dezelfde plaatjes (*)	Memory
	7 Uitdrukkingen over beroepen	Koppels
	8 Over welk woord gaat het?	Koppels
	9 Woorden over werk en beroep	Meerkeuze

D. Winkelen	1 Kleding (*)	Plaatje verklaren
	2 Reclames voor kleding en verzorging	Meerkeuze
	3 Wie draagt wat	Meerkeuze
	4 Winkelen	Plaats woord
	5 Dezelfde plaatjes (*)	Memory
	6 Omschrijvingen	Koppels
	7 Woorden over winkelen en kleding	Meerkeuze
E. Eten en drinken	1 Levensmiddelen (*)	Plaatje klikken
	2 Groente en fruit (*)	Plaatje verklaren
	3 Soorten levensmiddelen	Koppels
	4 Eten koken	Plaats woord
	5 Dezelfde plaatjes (*)	Memory
	6 Omschrijvingen	Koppels
	7 Woorden over eten en drinken	Meerkeuze
F. Gevoel en oordeel	1 Wat ben je dan (*)	Meerkeuze Grafisch
	2 Hoe zeker is het?	Meerkeuze
	3 Wat hoort er niet bij?	Meerkeuze
	4 Synoniemen	Koppelpuzzel
	5 Sterker en zwakker	Koppels
	6 Positief of negatief	Rijen
	7 Sterk gevoel	Open vraag
	8 Dezelfde plaatjes (*)	Memory
	9 Woorden over gevoel en oordeel	Meerkeuze
G. Weer en waarneming	1 Wat voor weer is het? (*)	Plaatje klikken
	2 Ruiken-proeven-voelen	Rijen
	3 Tegenstellingen	Koppelpuzzel
	4 Het weerbericht	Plaats woord
	5 Dezelfde plaatjes (*)	Memory
	6 Omschrijvingen	Koppels

	7 Woorden over weer en waarneming	Meerkeuze
H. Wiskunde en logica	1 Wiskundewoorden (*)	Meerkeuze
	2 Getallen en lijnen	Plaats woord
	3 Logische verbanden	Meerkeuze
	4 Verbindingswoorden kiezen	Meerkeuze
	5 Vervolg kiezen	Koppels
	6 Dezelfde plaatjes (*)	Memory
	7 Omschrijvingen	Koppels
	8 Woorden over wiskunde en logica	Meerkeuze
I. Taalhandeling	1 Wat gebeurt hier? (*)	Plaatje verklaren
	2 Praatwoorden in zinnen	Meerkeuze
	3 Vormen van praten	Stenen
	4 De schorsing	Plaats woord
	5 Soorten gesprekken	Koppels
	6 Dezelfde plaatjes (*)	Memory
	7 Omschrijvingen	Koppels
	8 Wat je doet met taal	Meerkeuze

De rubrieken toegelicht

Zoals gebruikelijk in Numo is bij Woordkennis NT2-3 uitgegaan van een aantal basisrubrieken. In dit geval zijn die verdeeld naar vaak voorkomende thema's in lesmateriaal voor leerlingen met een migratieachtergrond en naar thema's van krantenartikelen. Alle Woordkennis NT2-modules samen omvatten de woorden die nodig zijn om over deze thema's te kunnen communiceren.

Woordkennis NT2-3 is rond de volgende thema's opgebouwd (voorbeeldwoorden tussen haakjes): dokter (kippenvel), school (afkijken), werk (uitzendbureau), winkelen (panty), eten en drinken (ananas), gevoel en oordeel (ondeugend), weer en waarneming (muf), wiskunde en logica (verticaal) en taalhandeling (waarschuwen).

Hieronder volgt beknopte informatie over elke rubriek.

Rubriek A: Dokter

De eerste oefeningen van Woordkennis NT2-3 gaan over bezoeken aan de dokter en het lichaam. In oefening A2 wordt bijvoorbeeld aan de leerling aan de hand van plaatjes gevraagd wat er bij wie aan de hand is. Wie is misselijk? Wie is zwanger? etc. Bij fout aanwijzen hoort de leerling wat er wél op het plaatje te zien is, bijvoorbeeld: Nee, hij is benauwd. Zo worden begrippen aangeleerd (in dit geval met betrekking tot klachten en lichaamsdelen).

Rubriek B: School

Deze rubriek is onder meer gericht op het consolideren ofwel het onthouden van woordbetekenissen door de woorden te gebruiken. Zo past in oefening B4 op elke open plaats een woord. Dat woord moet worden aangewezen in de rij rechts. Onder de knop Help zit een spiekschermbord voor als de leerling het even niet meer weet.

Rubriek C: Werk

In deze rubriek worden woorden aangeleerd die betrekking hebben op beroepen, werken in de techniek en in de zorg. Ook komen uitdrukkingen over beroepen aan bod.

Rubriek D: Winkelen

Aan de hand van diverse oefenvormen komen in deze rubriek thema's aan bod zoals (het winkelen voor) kleding en reclames voor kleding en verzorging.

Rubriek E: Eten en drinken

De thema's die in deze rubriek worden behandeld zijn onder andere levensmiddelen, groente en fruit en het koken van eten. Er worden diverse oefenvormen gebruikt.

Rubriek F: gevoel en oordeel

Deze rubriek behandelt verschillende thema's die te maken hebben met gevoelens en oordelen. Voorbeelden zijn woorden die te maken hebben met 'sterker of zwakker', 'positief of negatief'.

Rubriek G: Weer en waarneming

Woorden die te maken hebben met het weer (wat voor weer het is, het weerbericht) en met waarnemen (ruiken, proeven en voelen) komen in deze rubriek aan de orde.

Rubriek H: Wiskunde en logica

Allerlei woorden die te maken hebben met wiskunde worden in deze rubriek behandeld. Bijvoorbeeld woorden gerelateerd aan getallen en lijnen. Ook woorden die betrekking hebben op het leggen van logische verbanden zijn onderdeel van deze rubriek.

Rubriek I: Taalhandeling

Allerlei vormen van praten komen in deze rubriek aan bod, met woorden zoals bespreken, fluisteren, mopperen, uitspreken, vragen, dreigen, voorspellen.

Achtergrondinformatie

Achtergrond van Woordkennis NT2

Woordkennis NT2 (3-5) is bedoeld om de woordenschat te vergroten van anderstalige leerlingen in het voortgezet onderwijs, het volwassenenonderwijs en de basiseducatie. De modules sluiten globaal aan bij de niveaus die het Cito onderscheidt bij de Instaptoets Anderstalige Volwassenen. Welke moedertaal de leerling spreekt, is voor het gebruik van het programma niet van belang. Elk van de drie Woordkennis-modules bestaat uit een groot aantal oefeningen en drie diagnostische en evaluerende toetsen. De programma's sluiten op elkaar aan en kunnen na elkaar doorgewerkt worden. De modules zijn geschikt voor groepen waarbij niveauverschillen bestaan op het gebied van woordkennis.

Corpus

In eerste instantie is bij de vaststelling van het corpus voor de oefenbestanden van de modules Woordkennis NT2 uitgegaan van de lijst van de 1200 meest gebruikte Nederlandse woorden (de lijst van Uit den Boogaart). In niveau 3 komen vaak woorden uit deze lijst voor, in niveau 4 wat minder en in 5 nog minder. In elk niveau zijn ook veel woorden opgenomen die niet op de lijst staan. Deskundigen zijn het erover eens dat met de 100 meest gebruikte woorden al 50% van een doorsneetekst bestreken wordt en met 2000 woorden halen we zelfs 80%. Sommige autoriteiten op het gebied van de vocabulaireverwerving komen zelfs tot nog hogere dekkingspercentages (Sciarone).

De moeilijkheid van woorden is niet voor iedereen gelijk omdat deze onder meer afhankelijk is van ervaring en leerbaarheid. Toch moest hier een indeling gemaakt worden in drie niveaus. Een van de factoren die daar een rol bij heeft gespeeld is het al dan niet vaak voorkomen van een woord. Verder is ervan uitgegaan dat woorden moeilijker worden naarmate ze: abstracter zijn; formeler zijn; langer zijn; vervoegd of verbogen zijn; samengesteld zijn; figuurlijk gebruikt zijn; onderdeel van een (idiomatische) uitdrukking zijn; horen in een bepaald (sociaal) register en als ze over dingen gaan die in de beleving verder weg liggen. Zo is de selectie van woorden tot stand gekomen.

Semantiseren, consolideren, controleren

Een didactische basisregel is dat het leren van woorden nooit in één keer gebeurt (Verhallen & Verhallen, 1994). Op de eerste plaats moet kennisgemaakt worden met de betekenis van nieuwe woorden (semantiseren). Dat kan gebeuren door de betekenis van die woorden uit te leggen. In Numo is echter gekozen voor een meer actieve kennismaking. De leerlingen zien plaatjes en moeten zelf uitvinden welk woord bij elk plaatje hoort. Trial en error dus. Dat kan omdat een deel van de woorden in veel gevallen al bekend is. Vervolgens moet voldoende geoefend worden om ervoor te zorgen dat zij die betekenis ook onthouden (consolideren). Tot slot moet worden nagegaan of leerlingen de betekenis werkelijk kennen (controleren). De rubrieken (thema's) van Woordkennis NT2 (3-5) zijn opgebouwd volgens deze drieslag van semantiseren, consolideren en controleren.